

Arbeidsmarkedet nå - mai 2011

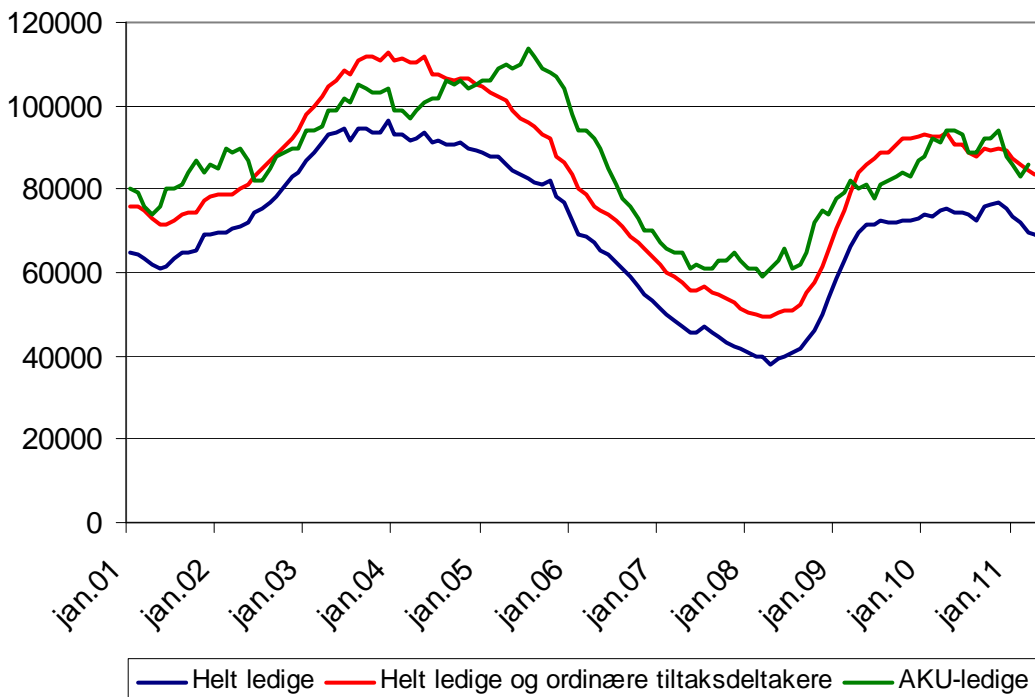
"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra seksjon for Utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia Vidal-Gil Eugenia.Vidal-Gil@nav.no, 7. juni 2011.

Svak nedgang i ledigheten

Det var registrert 64 700 helt ledige hos NAV ved utgangen av mai, hvilket tilsvarer 2,5 prosent av arbeidsstyrken. Sammenliknet med mai i fjor var det 5 900 (-8 %) færre registrerte helt ledige.

Justert for vanlige sesongvariasjoner falt ledigheten med 600 personer i løpet av mai, mens summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere gikk ned med 100 personer. Dette er den sjette måneden på rad hvor de sesongjusterte tallene både for registrerte ledige og for summen av ledige og tiltaksdeltakere går ned. Nedgangen i april og mai har imidlertid vært svakere enn i de foregående månedene. Nedgangen i antallet nye ledige som vi har sett siden januar stoppet opp i mai, og det var en liten nedgang i stillingsutlysningene. Samtidig var det fortsatt økt etterspørsel etter arbeidskraft innen ingeniør- og ikt-fag, bygg og anlegg og industriarbeid.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, summen av ordinære tiltaksdeltakere og arbeidsledige ifølge SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2001 – mai 2011.

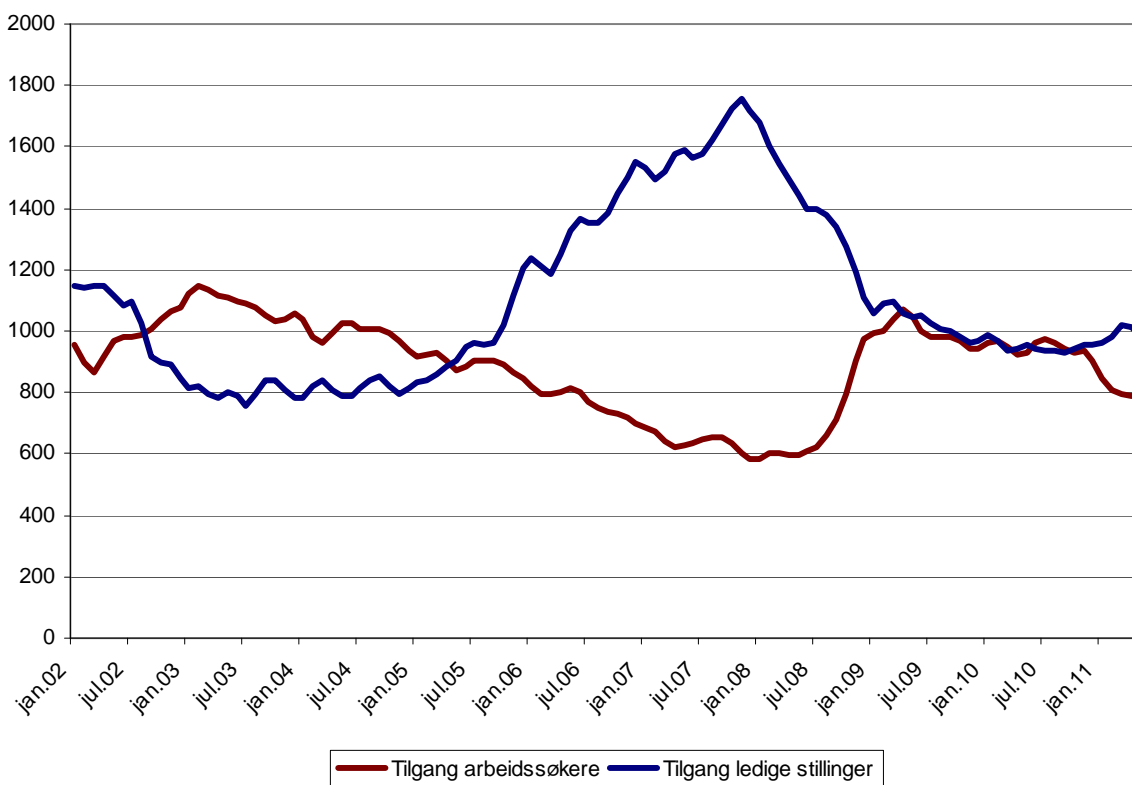

Kilde: NAV og SSB

Lavere tilgang av nye arbeidssøkere

I mai var tilgangen av arbeidssøkere¹ per virkedag 14 prosent lavere enn året før. Etter å ha falt siden desember i fjor, var det imidlertid en liten oppgang i tilgangen av nye arbeidssøkere per virkedag i mai, justert for normale sesongsvingninger.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag og tilgang av ledige stillinger per virkedag.² Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2002 - mai 2011.

Kilde: NAV

Liten nedgang i stillingsutlysningene

I mai ble det registrert én prosent færre nye ledige stillinger per virkedag enn i samme måned året før. Sammenliknet med i fjor var nedgangen i nye stillinger per virkedag størst innen serviceyrker og annet arbeid (-17 %) og blant meglere og konsulenter (-15 %). Det var imidlertid en oppgang i antallet utlyste stillinger innen ingeniør- og ikt-fag (33 %), industriarbeid (17 %), reiseliv og transport (10 %) og innen bygg og anlegg (9 %).

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, tiltaksdeltakere og andre arbeidssøkere.

² Omfatter stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV.

Utviklingen i norsk økonomi

Sesongjusterte tall fra Nasjonalregnskapet (KNR) viser at bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge har vokst i seks kvartaler på rad, og at det steg med 0,6 prosent i 1. kvartal 2011. Samtidig har veksten i de foregående kvartalene blitt nedjustert, slik at veksten i Fastlands-BNP i 2010 er nå beregnet til 2,1 prosent, det vil si 0,5 prosentpoeng lavere enn det forrige estimatet. Nedgangen i 2009 var også større enn først anslått. Det var særlig en oppgang i bruttoinvesteringer i fast realkapital som bidro til BNP-veksten i 1. kvartal, mens det var en nedgang i nettoeksporten og i offentlig konsum.

Etter høy vekst i 2. halvår i fjor, var det private forbruket uendret i 1. kvartal i år, ifølge tall fra KNR. Samtidig fortsatte husholdningenes disponible inntekt å øke, og var 0,8 prosent høyere enn kvartalet før. Sparingene i husholdningene var på 8,9 prosent av disponibel inntekt i 1. kvartal, noe høyere enn i de foregående kvartalene. Sesongjusterte tall fra SSB viser at varekonsumet, som er en indikator på utviklingen i det private konsumet, steg med 0,3 prosent fra mars til april. En nedgang i forbruket av elektrisitet trakk ned det totale varekonsumet, mens en oppgang i kjøp av transportmidler bidro positivt.

Bruttoproduktet i industrien falt med 0,2 prosent i 1. kvartal i år, etter å ha vist en positiv vekst de siste tre kvartalene i 2010. Ifølge tall fra KNR var det særlig nedgangen i næringsmiddelsindustri, trelast og trevareindustri som førte til fallet i industriproduksjonen. Bruttoproduktet i bygg og anlegg var uendret i forhold til 4. kvartal i fjor. Det er i tjenestenæringen hvor produksjonen økte mest i 1. kvartal, spesielt i forretningsmessig tjenesteyting.

Husholdningenes boliginvesteringer har nå steget i fire kvartaler på rad, og i 1. kvartal i år var de hele 7,9 prosent høyere enn kvartalet før. Dette kan tyde på at aktiviteten i byggenæringen vil øke ytterligere framover. Tall fra SSBs byggearealstatistikk viser også at i perioden fra januar til april 2011 ble det igangsatt 42 prosent mer bruksareal til bolig enn året før. Igangsatt bruksareal til næringsbygg var imidlertid 3,1 prosent lavere. Det ble dermed en oppgang på 14,2 prosent i igangsatt bruksareal sammenliknet med perioden fra januar til april 2010.

Ifølge tall fra KNR har sysselsettingen vokst de siste fire kvartalene. I 1. kvartal i år var det 0,3 prosent flere sysselsatte enn i 4. kvartal i fjor. Sysselsettingsveksten var sterkest i tjenestenæringene, mens det var en nedgang i industrien og i bygg og anlegg.

Utviklingen internasjonalt

Foreløpige tall fra Eurostat viser at veksten i eurosonen tiltok i første kvartal i år og at BNP økte med 0,8 prosent, korrigert for sesongvariasjoner. Produksjonsveksten var fortsatt sterkere blant de nordeuropeiske landene enn blant landene i sør. Sysselsettingen i eurosonen har likevel ikke økt i løpet av det siste året. Ledigheten har derfor forblitt høy, og var i april på 9,9 prosent av arbeidsstyrken. Både ordretilgangen i industrien og industriproduksjonen i euroområdet gikk noe ned i mars. Selv om veksten i industriproduksjonen og i ordretilgangen fortsatt viser en klar oppadgående trend, kan denne nedgangen tyde på en svakere veksttakt

framover. Statsgjeldskrisen i eurosonen er heller ikke over. I april ble Portugal det tredje eurolandet, etter Hellas og Irland, som søkte krisehjelp fra EU og Det internasjonale pengefondet (IMF). Hellas har i tillegg søkt om ytterligere hjelp for å kunne finansiere sin statsgjeld og rentebetalingene.

USAs bruttonasjonalprodukt økte med 1,8 prosent i 1. kvartal, målt i årlig rate, noe som innebærer en oppbremsing i forhold til andre halvår 2010. Veksten i det private forbruket bremses opp og importen økte i første kvartal, men det var spesielt en sterk nedgang i offentlig konsum og investeringer som førte til en lavere produksjonsvekst. Arbeidsledigheten er fortsatt høy. Etter å ha gått ned ett prosentpoeng fra november til mars, har den økt de siste to månedene og var i mai på 9,1 prosent av arbeidsstyrken. Sysselsettingen har gått opp i åtte måneder på rad, men oppgangen i mai var svak og betydelig lavere enn i de foregående månedene. Amerikanske forbrukeres tillit til økonomien falt i mai, hovedsakelig som følge av økt inflasjon, høyere bensinpriser og dårligere utsikter på arbeidsmarkedet. Ledende indikatorer på utviklingen i BNP falt også i mai, noe som kan tyde på en svakere vekst de neste månedene. Det er samtidig foreslått kraftige innstramminger i finanspolitikken for 2012. Som tallene for 1. kvartal 2011 antyder, kan dette legge en demper på veksten neste år om de blir endelig vedtatt.

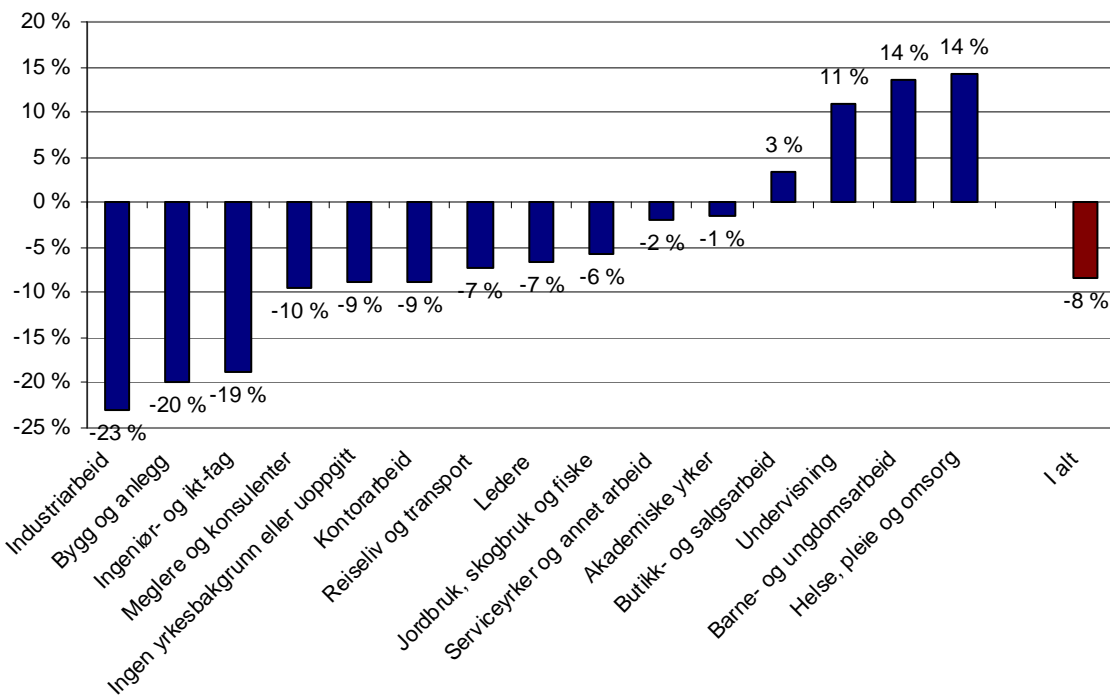
OECDs sammensatte ledende indikatorer for mars 2011 tyder på styrket vekst i Tyskland, USA og i Kina, og på stabil vekst i eurosonen og Storbritannia. Det er imidlertid tegn på en oppbremsing i Brasil og India.

Ledigheten fortsetter å gå ned innen industri- og bygge- og anleggsyrker

Det er innen industriarbeid og bygge- og anleggsyrker at ledigheten falt mest i forhold til mai i fjor. Det var også en betydelig nedgang i ledigheten innen ingeniør- og ikt-fag (-19 %) og blant meglere og konsulenter (-10 %). Ledigheten fortsatte imidlertid å øke innen helse, pleie og omsorg og barne- og ungdomsarbeid (14 %), og undervisning (11 %). Innen butikk- og salgsarbeid (3 %) har ledigheten også økt i løpet av det siste året.

I prosent av arbeidsstyrken var ledigheten fortsatt høyest innen bygg og anlegg (4,1 %) og innen industriarbeid og reiseliv og transport (3,6 %). Lavest ledighet var det innen undervisning (0,8 %), fulgt av helse, pleie og omsorg, ingeniør- og ikt-fag og blant ledere (1,1 %).

Figur 3. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter yrkesbakgrunn. Mai 2010 – mai 2011.

Kilde: NAV

Industri

Ledigheten blant personer med yrkesbakgrunn fra industri har falt med 23 prosent i løpet av det siste året. Støpere, sveisere, platearbeidere og liknende (-41 %) og prosess- og maskinoperatører (-24 %) har opplevd den største nedgangen i ledigheten.

Bygg og anlegg

Ledigheten innen bygg og anlegg var i mai 20 prosent lavere enn året før. Den har gått mest ned for elektrikere (-42 %), fulgt av rørleggere, hjelpearbeidere innen bygg, anlegg, vedlikehold og liknende samt andre anleggsarbeidere, alle med en nedgang på 19 prosent.

Helse, pleie og omsorg

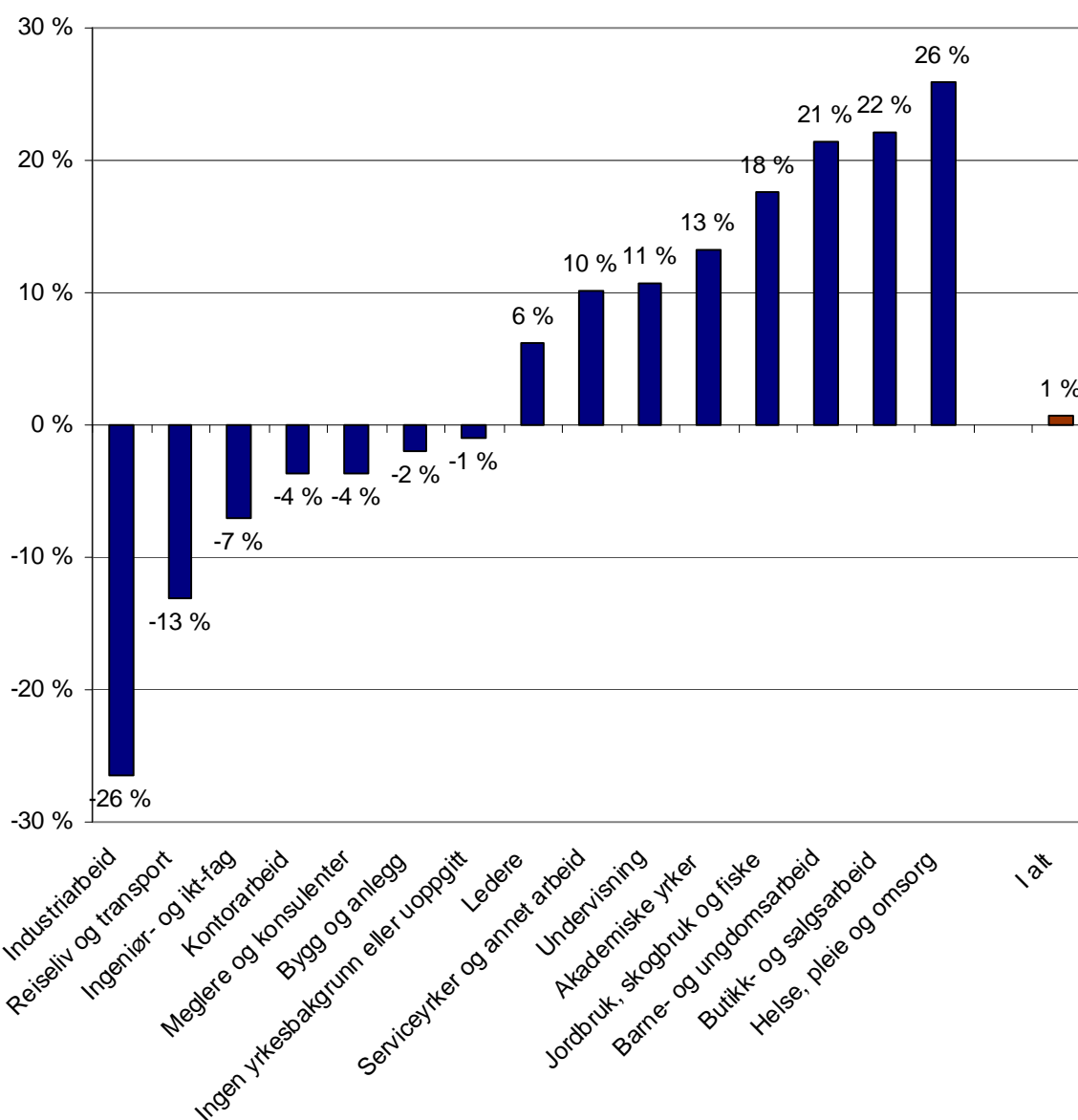
Selv om ledigheten har økt mest blant personer med bakgrunn fra helse, pleie og omsorg det siste året, var ledighetsraten for denne yrkesgruppen på 1,1 prosent i mai, og er dermed langt lavere enn gjennomsnittet. Det er særlig blant sykepleiere og jordmødre (17 %) og innen medisinske yrker (16 %) at ledigheten har økt mye det siste året.

Én prosent flere ledige med kort varighet som arbeidssøkere

Antallet ledige med en arbeidssøkervarighet under fire uker var i mai én prosent høyere enn for ett år siden. Det er imidlertid store forskjeller med hensyn til yrkesbakgrunn, som vist i figur 4. Sammenliknet med i fjor har antallet ledige med kort arbeidssøkervarighet falt mest innen industriarbeid, reiseliv og transport og innen ingeniør- og ikt-fag, mens det var flere nye ledige blant yrkesgrupper med tilknytning til offentlig sektor. Det var også økt tilgang av nye ledige med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid og serviceyrker og annet arbeid.

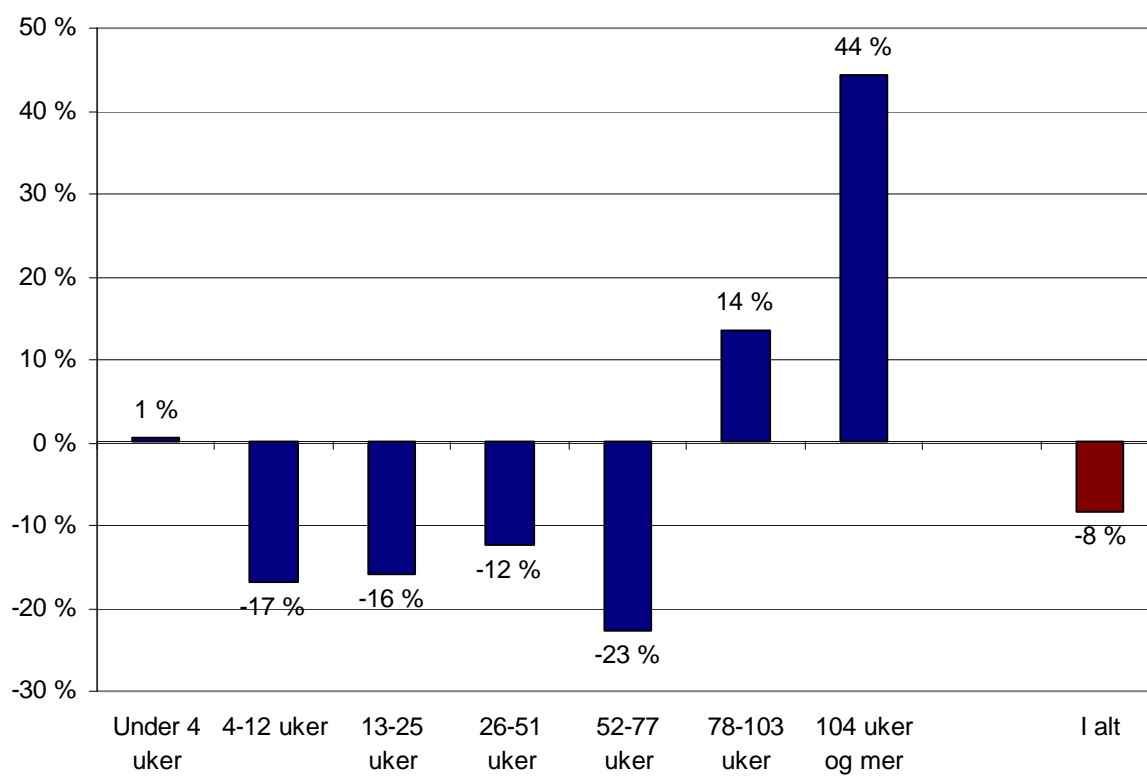
Antallet ledige med en arbeidssøkervarighet over halvannet år fortsetter å vokse, og har økt med 30 prosent i løpet av det siste året (se figur 5).

Figur 4. Registrerte arbeidsledige med mindre enn 4 uker varighet som arbeidssøker etter yrke. Prosentvis endring mai 2010 – mai 2011.

Kilde: NAV

Figur 5. Prosentvis endring i antall registrerte arbeidsledige fordelt etter arbeidssøkervarighet. Mai 2010 – mai 2011.

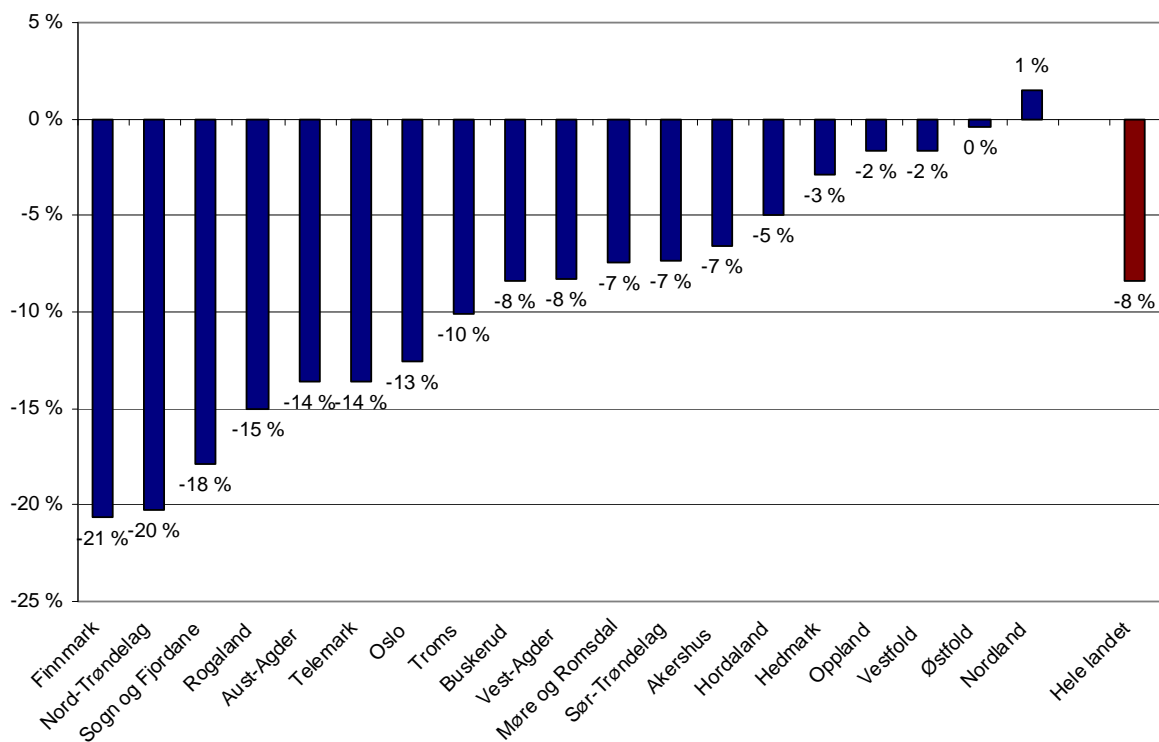
Kilde: NAV

Ledigheten faller i nesten alle fylker

Som figur 6 viser, har ledigheten i løpet av det siste året gått ned i alle fylker bortsett fra Nordland, hvor det var én prosent flere ledige. Nedgangen har vært størst i Finnmark (-21 %) og i Nord-Trøndelag (-20 %).

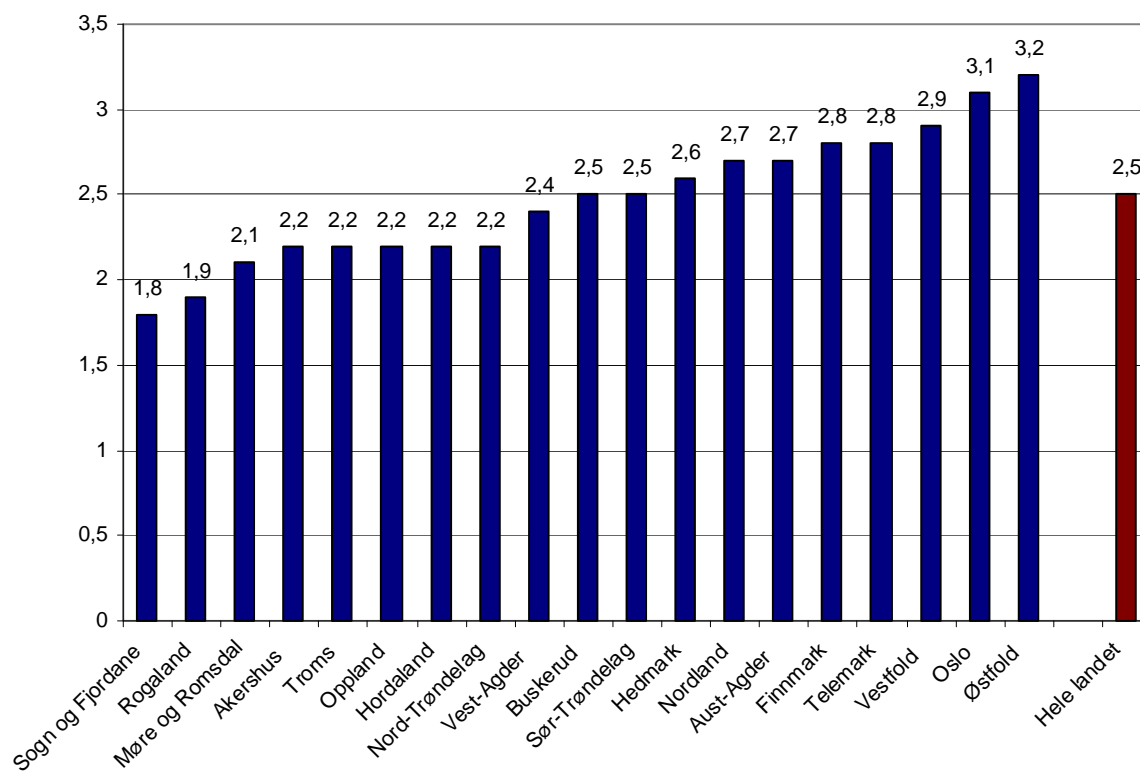
De høyeste ledighetsratene ble registrert i Østfold med 3,2 prosent av arbeidsstyrken, og i Oslo med 3,1 prosent (se figur 7). Ledigheten var lavest i Sogn og Fjordane (1,8 %) og Rogaland (1,9 %).

Figur 6. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter fylke. Mai 2010 – mai 2011.

Kilde: NAV

Figur 7. Ledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Mai 2011.

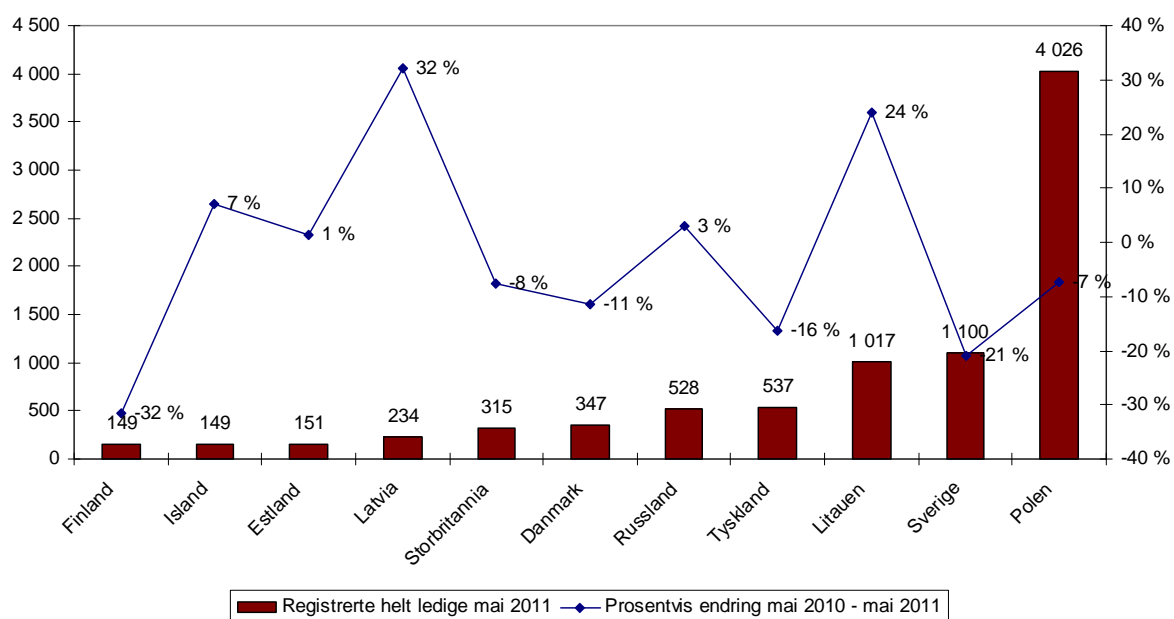

Kilde: NAV

Økt ledighet blant arbeidsinnvandrere fra Latvia og Litauen

Figur 8 viser antall arbeidsledige etter statsborgerskap for noen av de mest aktuelle landene når det gjelder arbeidsinnvandring. Sammenliknet med i fjor hadde ledigheten økt mest blant latviere, med 32 prosent, og blant litauere, med 24 prosent. Ved utgangen av måneden var det registrert 4 000 helt ledige polakker, noe som tilsvarer en nedgang på 7 prosent i forhold til i fjor. Det var også en nedgang i ledigheten blant borgere fra de nordiske landene, med unntak av islendingene.

Figur 8. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Antall personer i mai 2011, og prosentvis endring fra mai 2010 til mai 2011.

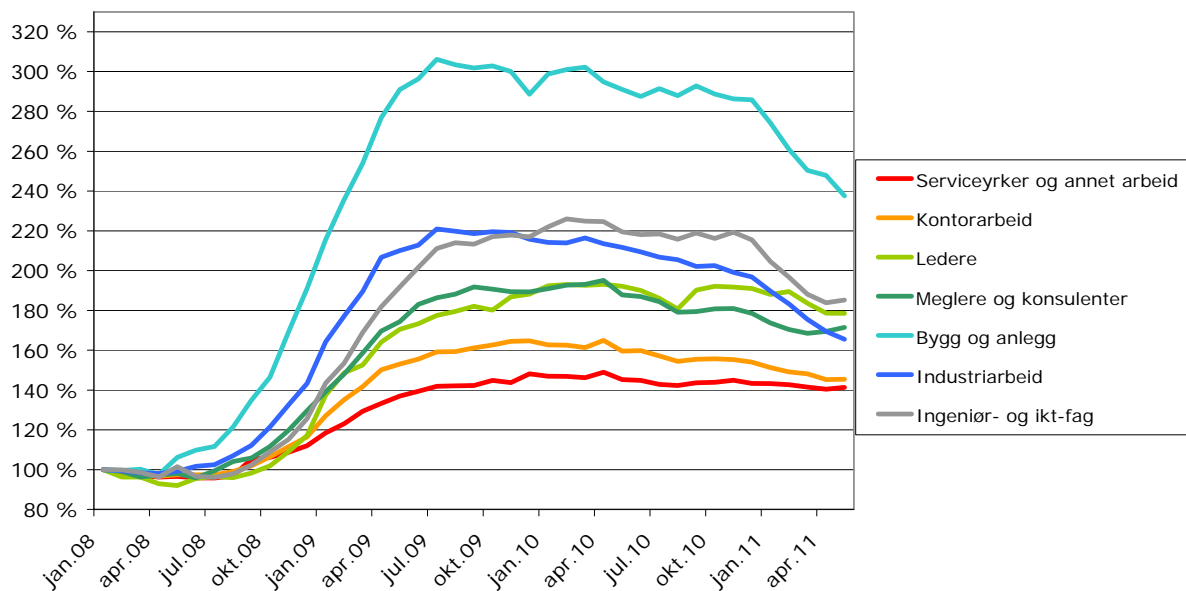
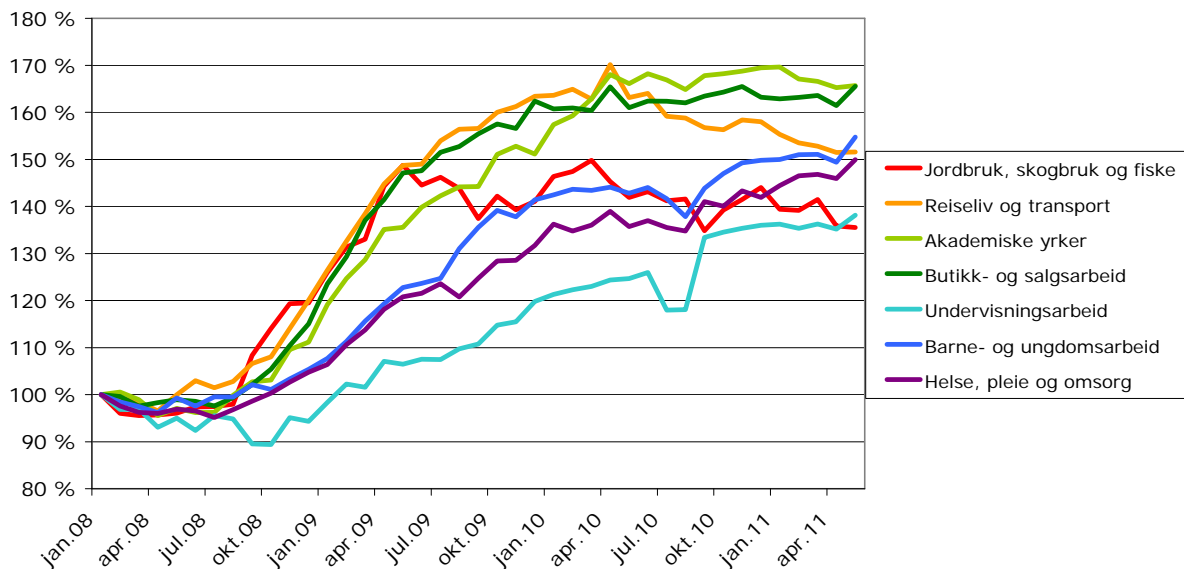
Kilde: NAV

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Ved beregning av arbeidsledighetsprosent har NAV fra og med mai benyttet oppdaterte arbeidsstyrketall. Arbeidsstyrken har økt noe i forhold til i fjor, og dette vil kunne påvirke ledighetsprosenten. På landsbasis gir ikke veksten i arbeidsstyrken utslag i ledighetsprosenten, men for enkeltyrker og fylker eller kommuner kan utslagene bli større.

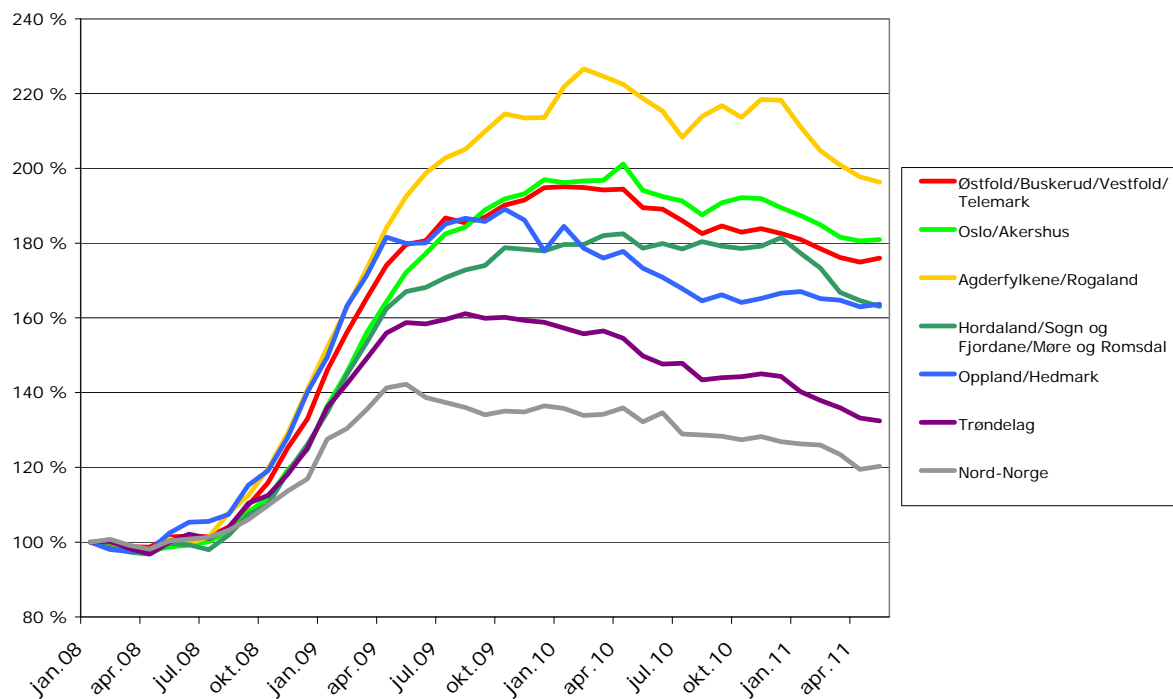
Figurvedlegg

Figur 9 og 10. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2008 – mai 2011. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigererte tall.

Kilde: NAV

Figur 11. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2008 – mai 2011. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV